

Domov>Iskanje pravnih strokovnjakov>Polišči izvedenca

Polišči izvedenca

Češka

I. Seznami in registri izvedencev

Češka ima uradni seznam izvedencev.

V skladu s členom 15 zakona št. 254/2019 o izvedencih ter uradih in inštitutih za izvedence (v nadaljnjem besedilu: zakon o izvedencih), ki se izvaja z izvedbenim odlokom ministrstva za pravosodje št. 503/2020 z dne 26. novembra 2020, je seznam izvedencev javno dostopen.

Seznam izvedencev je na voljo [tukaj](#). Na seznamu lahko najdete tudi urade in inštitute za izvedence, ki so usposobljeni za opravljanje izvedenskega dela. Ministrstvo za pravosodje je odgovorno za vodenje seznama izvedencev.

V skladu s členom 5(1) zakona o izvedencih, kot se izvaja v skladu z odlokom št. 503/2020, morajo izvedenci za uvrstitev na seznam izpolnjevati spodaj navedena merila. Za njih velja, da:

imajo statutarni sedež, stalno prebivališče, kontaktni naslov ali prijavljeno prebivališče tujega državljana na Češkem;

imajo zahtevano raven izobrazbe (univerzitetno izobrazbo, kjer je to mogoče; v nasprotnem primeru najvišjo dosegljivo raven izobrazbe);

imajo vsaj pet let aktivnih poklicnih izkušenj na zadevnem področju in v zadevnem sektorju;

imajo dodatno specializirano izobrazbo ali potrdilo o strokovni usposobljenosti (za področja in sektorje iz Priloge 2 k izvedbenemu odloku št. 505/2020);

imajo polno pravno in poslovno sposobnost (lahko v celoti sodelujejo v sodnih postopkih);

so nekaznovani (oseba ne sme biti pravnomočno obsojena za naklepno ali malomarno kaznivo dejanje, storjeno v zvezi z opravljanjem strokovne ali poslovne dejavnosti, razen če se šteje, da ni bila obsojena);

imajo potrebno materialno in tehnično opremo ter naprave;

so uspešno opravili pristopni izpit, ki ga organizira ministrstvo za pravosodje;

niso v stečajju;

jim v zadnjih petih letih ni bilo odvzeto dovoljenje za opravljanje izvedenskega dela zaradi hujših ali ponavljajočih se kršitev izvedenskih dolžnosti ter v zadnjih treh letih niso bili kaznovani z globo v znesku 100 000 CZK ali več zaradi kršitev, navedenih v zakonu o izvedencih.

Za opravljanje dejavnosti urada ali inštituta za izvedence se zahteva izpolnjevanje posebnih pogojev iz členov 6 in 7 zakona o izvedencih.

Izvedenci morajo pred vpisom v register izreči zaprisego. Zaprisega se glasi: „Prisegam, da bom pri izvedenskem delu spoštoval/-a zakonodajo, da bom izvedensko dejavnost opravljal/-a nepristransko in neodvisno, da bom v celoti uporabljal/-a vse svoje znanje, da bom skrbel/-a za nadaljnje izobraževanje in obravnaval/-a kot zaupna vsa dejstva, s katerimi se bom seznanil/-a pri svojem izvedenskem delu.“

Za uvrstitev na seznam morajo izvedenci vložiti zahtevek pri ministrstvu za pravosodje.

Vendar se jim ni treba zavezati kodeksu ravnanja ali etičnemu kodeksu.

Izvedenci so lahko s seznama odstranjeni iz enega od naslednjih razlogov:

izvedenec umre ali se urad ali inštitut za izvedence razpusti;

izvedenec sporoči, da je prenehal delati kot izvedenec;

začne veljati odločba o odvzemu dovoljenja za opravljanje izvedenskega dela.

Prenehanje pravice do opravljanja izvedenskega dela po odvzemu dovoljenja s strani ministrstva ureja člen 14(1) zakona o izvedencih. Ta določba se uporablja v primerih, ko izvedenec ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje, ni predložil dokazila o obveznem zavarovanju odgovornosti, zaradi zdravstvenih, poklicnih ali drugih resnih razlogov dolgoročno ne more opravljati svojega dela, je drugače neaktiven (v zadnjih petih letih je pripravil manj kot tri izvedenska poročila) ali resno ali stalno krši obveznosti, določene v zakonu o izvedencih.

Ministrstvo za pravosodje redno posodablja seznam izvedencev.

Izvedenca je mogoče najti z [iskalnikom](#). Ta iskalnik vključuje vse izvedence ter urade in inštitute za izvedence.

Izvedenci so na seznamu prikazani glede na njihovo področje, sektor in po potrebi specializacijo. Trenutno obstaja 52 glavnih področij, ki jih določa zakon o izvedencih. V Prilogi 1 k izvedbenemu odloku št. 505/2020 je naveden seznam sektorjev izvedencev na različnih strokovnih področjih.

Izvedenci morajo podatke o svojem izvedenskem delu elektronsko vnesti v register izvedenskih poročil, ki je dostopen na daljavo in ga vodi ministrstvo za pravosodje.

II. Kvalifikacije izvedencev

Za izvedence so lahko imenovane samo osebe, ki so dosegle zahtevano raven izobraževanja in najmanjšo dolžino aktivnih poklicnih izkušenj na svojem specializiranem področju in v svojem sektorju. Za opravljanje izvedenskega dela ni potrebno članstvo v strokovni organizaciji izvedencev.

Vendar se na nekaterih strokovnih področjih in v nekaterih sektorjih zahteva dokazilo o strokovni usposobljenosti, ki ga izda zakonito ustanovljeno strokovno združenje z obveznim članstvom, na primer v gradbenem sektorju (v skladu s Prilogo 2 k izvedbenemu odloku št. 505/2020), da bi izvedenec na teh področjih in v teh sektorjih lahko opravljal izvedensko delo.

Izvedenci morajo obnavljati ali razširjati svoje znanje. Ministrstvo za pravosodje sodeluje pri usposabljanju in nadaljnji strokovni podpori izvedencev.

III. Plačilo izvedencem

Plačilo izvedencem je urejeno s pogodbo s stranko, ki zahteva izvedensko poročilo, ali z zakonom o izvedencih in izvedbenim odlokom št. 504/2020 o honorarjih izvedencev.

Obstajajo omejitve glede načina plačila izvedencem. Pogodbena plačila ni dovoljeno, če izvedensko poročilo zahteva javni organ (npr. sodišče ali upravni organ).

Poleg plačila je izvedenec upravičen do povračila denarnih stroškov in nadomestila za izgubo časa, vključno s časom, porabljenim za potovanje v zvezi z izvedenskimi deli v kraj, v katerem ni njegov statutarni sedež.

Izvedenci, ki jih imenuje sodišče, lahko prejmejo predplačila.

Izvedencem se honorarji izplačujejo na naslednja načina:

Civilni postopek

Honorarij izvedencem so vključeni v stroške postopka. Vsaka stranka krije svoje stroške postopka in stroške zastopnikov. Sodišče stranki, ki v določeni zadevi v celoti uspe, odobri povrnitev stroškov, nastalih med učinkovitim uveljavljanjem ali obrambo pravic zoper stranko, ki v postopku ne uspe. Če stranka v postopku le delno uspe, sodišče pošteno razdeli povrnitev stroškov ali razglasi, da nobena od strank ni upravičena do povračila. Država je glede na izid postopka upravičena, da ji stranke povrnejo stroške postopka, ki jih je država porabila za postopek, razen če se pričakuje, da bodo stranke oproščene plačila sodnih taks.

Kazenski postopek

Stroške za izvedbo kazenskih postopkov, vključno z izvršilnimi postopki, krije država. Če je tožena stranka pravnomočno spoznana za krivo, mora državi plačati pavšalni znesek za povrnitev teh stroškov, tudi v primerih, ko je bilo v postopku zahtevano izvedensko poročilo. Stroške, ki presegajo ta pavšalni znesek, v celoti krije država. Razen nekaterih izjem država ne krije stroškov izvedenskih poročil, ki jih ni zahtevala.

IV. Odgovornost izvedencev

Izvedenci so v skladu z zakonom o izvedencih odgovorni za kazniva dejanja, ki so jih storili (člen 39), ali za morebitno storitev kaznivega dejanja krivega pričanja in lažnega izvedenskega poročila, če je bilo izvedensko poročilo napačno, grobo izkrivljeno ali nepopolno (člen 346 zakona št. 40/2009, tj. kazenskega zakonika).

Zakon o izvedencih določa tudi posebno odgovornost izvedencev po zasebnem pravu. Izvedenci morajo zagotoviti odškodnino za škodo, ki jo povzročijo v zvezi s svojim izvedenskim delom. Vendar so izvedenci oproščeni odgovornosti, če dokažejo, da škode ne bi mogli preprečiti niti ob vseh prizadevanjih, ki bi jih lahko zahtevali od njih.

Odgovornost izvedencev ni zakonsko omejena.

Obvezno zavarovanje izvedencev prispeva h kritju njihove odgovornosti za škodo, povzročeno z opravljanjem izvedenskega dela.

V. Dodatne informacije o izvedenskih postopkih

Glavna zakonodaja, ki se uporablja za delo izvedencev na Češkem, so zakon št. 254/2019 o izvedencih ter uradih in inštitutih za izvedence, zakon št. 99/1963, zakonik o civilnem postopku, zakon št. 141/1961 o kazenskem postopku (zakonik o kazenskem postopku) in zakon št. 500/2004, zakonik o upravnem postopku.

Splošna pravila za imenovanje izvedenca s strani javnih organov so podobna za postopke pred civilnimi, kazenskimi in upravnimi sodišči.

Poimenovanja „izvedenec“, „urad za izvedence“ in „inštitut za izvedence“ lahko uporabljajo samo pooblaščen osebe.

Češki pravni sistem ne razlikuje med izvedenci, ki jih imenuje sodišče, tehničnimi izvedenci, pravnimi izvedenci ali drugimi vrstami izvedencev.

Skupno število izvedencev, vpisanih na seznam izvedencev, je približno 6 000.

1. Imenovanje izvedencev

Izvedenca lahko imenuje sodišče, drug javni organ ali stranke v postopku.

V civilnih in upravnih sodnih postopkih ni mogoče imenovati izvedenca pred začetkom postopka.

Kar zadeva kazenski postopek, je v členu 105(1) zakonika o kazenskem postopku določeno naslednje: „Če je za razjasnitev dejstev v kazenskem postopku potrebno strokovno znanje, organ, vključen v kazenski postopek, zahteva mnenje strokovnjaka. Če tak postopek zaradi zapletenosti obravnavanega vprašanja ne zadostuje, organ, vključen v kazenski postopek, imenuje izvedenca. V predkazenskem postopku izvedenca imenuje organ, vključen v kazenski postopek, ki meni, da je izvedensko poročilo potrebno za odločitev (npr. policist ali državni tožilec); sicer izvedenca imenuje državni tožilec, če je bila zadeva vrnjena v nadaljnjo preiskavo, ali predsedujoči sodnik v sodnem postopku. Obdolženec in v primeru sodnega postopka državni tožilec sta uradno obveščena o imenovanju izvedenca. Druge osebe so o imenovanju izvedenca uradno obveščene, če se to šteje za potrebno, da nekaj storijo ali dovolijo v zvezi z izvedbo izvedenskega postopka, na primer, da se izvedencu omogoči dostop do določenega kraja.“

1.a Imenovanje s strani sodišča

Sodišče lahko imenuje izvedence za obravnavo posebnih vprašanj o dejstvih, ki so potrebna v posameznem primeru. V nekaterih primerih v civilnem in kazenskem pravu je imenovanje izvedenca obvezno (nekateri primeri izhajajo tudi iz sodne prakse). Izvedenci se lahko imenujejo za predhodni ali predkazenski postopek.

V členu 105(1) zakona št. 141/1961 o kazenskem sodnem postopku (zakonik o kazenskem postopku) je določeno naslednje: „Če je za razjasnitev dejstev v kazenskem postopku potrebno strokovno znanje, organ, vključen v kazenski postopek, zahteva mnenje strokovnjaka. Če tak postopek zaradi zapletenosti obravnavanega vprašanja ne zadostuje, organ, ki sodeluje v kazenskem postopku, imenuje izvedenca.“

Pri imenovanju izvedenca v postopku na civilnem, kazenskem in upravnem sodišču ni bistvenih razlik.

Izvedenci so zakonsko obvezani poročati o kakršnem koli navzkrižju interesov.

Če izvedenca imenuje sodišče, ga izbere s seznama ali iz registra izvedencev. Če okoliščine tega ne preprečujejo, se imenujejo izvedenci s statutarnim sedežem ali kontaktnim naslovom v okrožju okrožnega sodišča, kjer ima sodišče sedež ali podružnico. Če takega izvedenca ni na seznamu ali če noben registrirani izvedenec ne more pripraviti poročila, lahko sodišče izjemoma imenuje osebo, ki ni vključena na seznam izvedencev, tj. „*ad hoc* izvedenca, ki ga imenuje sodišče“ (člen 26 zakona o izvedencih), da pripravi izvedensko poročilo.

1.b Imenovanje s strani strank

Stranke v postopku lahko kadar koli imenujejo izvedenca. Izvedensko poročilo, ki ga pripravi izvedenec (vpisan v nacionalni seznam izvedencev), ki ga imenuje stranka, ima enako veljavo kot poročilo, ki ga sestavi izvedenec, ki ga imenuje sodišče. Vendar mora biti v takšnem poročilu podana tudi klavzula izvedenca, ki navaja, da se izvedenec zaveda posledic predložitve zavestno lažnega izvedenskega poročila (člen 127a zakonika o civilnem postopku; člen 110a zakonika o kazenskem postopku).

Strankam pri imenovanju izvedenca ni treba uporabljati nobenega posebnega postopka. Vendar morajo biti v izvedenskem poročilu navedene informacije o tem, ali je izvedenec pogodbeno plačan, to plačilo pa ne sme biti odvisno od rezultatov izvedenskega dela.

Izvedenca ne smeta hkrati imenovati obe stranki v sodnem postopku.

Sodišče ne more odrediti, naj obe stranki skupaj imenujeta istega izvedenca (npr. v postopkih v sporih majhne vrednosti ali hitrih postopkih), namesto da bi vsaka stranka imenovala svojega izvedenca.

Stranke v sporu morajo izvedencu dati podrobna navodila in navesti vprašanja, na katera naj ta odgovori.

2. Postopek

2.a Civilni postopek

Če sodišče dvomi o pravilnosti izvedenskega poročila ali če je poročilo nejasno ali nepopolno, se mora od izvedenca zahtevati pojasnitev ali predložitev dodatnih informacij. Če se to ne zgodi, sodišče poskrbi, da izvedensko poročilo pregleda drug izvedenec. Izvedenci so med sojenjem običajno navzkrižno zaslišani.

Sodnik nikoli ni zavezan upoštevati izvedenskega mnenja. Izvedensko poročilo ima enak pomen kot kateri koli drug dokaz; sodnik ga mora obravnavati objektivno in v okviru drugih dokazov. Ni domneve točnosti izvedenskega poročila, ki ga predloži izvedenec, ki ga imenuje sodišče. Poročilo, ki ga sestavi izvedenec, ki ga imenuje stranka, ima enako veljavo kot poročilo izvedenca, ki ga imenuje sodišče.

Stranke lahko ugovarjajo izpodbijanju izvedenskega poročila.

Postopka, v katerem bi bil pred sojenjem opravljen sestanek z izvedenci ali bi bili ti navzkrižno zaslišani, da bi se vprašanja omejila in bi sodišče razumelo različna mnenja, ni. Izvedenci imajo med postopkom lahko stike s strankami, vendar ne smejo predložiti poročila, če obstajajo dvomi o njihovi nepristranskosti.

Čim se izvedenec seznani s kakršnimi koli dejstvi, ki ga izključujejo, mora o tem uradno obvestiti stranko, ki je zahtevala poročilo; enaka obveznost velja tudi za druge stranke v postopku. Odločitev o tem, ali je treba izvedenca izločiti, sprejme organ, ki ga je imenoval.

Stranke v postopku morajo z izvedenci sodelovati. V nekaterih primerih se od strank zahteva, da jih zasliši izvedenec.

Izvedencu zlasti ni treba imeti sestankov s strankami za pridobitev njihovih pripomb.

1. Izvedensko poročilo

Izvedensko poročilo mora biti popolno, resnično in preverljivo. Formalne zahteve za izvedensko poročilo so določene v členih 27 in 28 zakona o izvedencih ter v izvedbenem odloku št. 503/2020.

V izvedenskem poročilu zahtevani podatki:

naslovna stran,

pristojnosti,

seznam virov,

ugotovitve,

mnenje,

utemeljitev, ki je dovolj podrobna, da omogoča preverjanje,

zaključek,

priloge,

klavzula izvedenca,

odtis izvedenčevega pečata,

podpis (kvalificiran elektronski podpis za poročilo v elektronski obliki).

Izvedencem ni treba predložiti predhodnega poročila.

Izvedencem v svojih poročilih ni treba obravnavati argumentov strank, ki presegajo obseg pristojnosti sodišča.

Izvedenci morajo svoje izvedensko delo opravljati osebno in samo na področju, v sektorju in po potrebi glede na specializacijo, za katera so pooblaščen, s potrebno skrbnostjo, neodvisno, nepristransko in v dogovorjenem ali določenem roku. Izvedenci lahko s soglasjem osebe, ki je zahtevala poročilo, imenujejo svetovalca za preučitev pomožnih vprašanj.

Izvedenci morajo pri opravljanju svojega dela ohranjati zaupnost.

Izvedenci lahko zavrnejo predložitev poročila le iz razlogov, ki jih določa zakon (člen 19 zakona o izvedencih).

Izvedenci predložijo svoja poročila pisno. Zakon dopušča predložitev izvedenskega poročila v elektronski ali ustni obliki, če se stranka, ki je zahtevala poročilo, s tem strinja.

Od izvedencev se lahko zahteva, da pred sodiščem potrdijo, dopolnijo ali pojasnijo svoje mnenje.

2. Obravnava pri sodišču

Izvedenci se morajo udeležiti predhodne obravnave, če jih pozove sodišče.

Prav tako morajo biti navzoči na ustni obravnavi, da odgovorijo na vprašanja sodišča in strank, kadar so k temu pozvani.

Izvedenci so med sojenjem običajno navzkrižno zaslišani.

Tukaj predstavljene informacije so bile zbrane med projektom Poišči izvedenca od kontaktnih oseb iz različnih držav, ki jih je izbral evropski inštitut za sodno izvedenstvo in sodne izvedence (EEEI).

Zadnja posodobitev: 08/09/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.